

Stadsrandvisie Genemuiden

Versie 7 december 2011

Versie 7 december 2011

In opdracht van:

Gemeente Zwartewaterland

Heike van Blom
Postbus 23
8060 AA Hasselt
tel. 038-385 3000

Dit project is mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van de Provincie Overijssel in het kader van het Uitvoeringsprogramma voor het Nationaal Landschap IJsseldelta.

Opgesteld door:

Vista landschapsarchitectuur en stedenbouw

Pieter Veen
Prinsengracht 253 - 1016 GV Amsterdam
tel. 020-622 44 31 / 06-519 217 97
pveen@vista.nl

Investeren in Ruimte BV

Adviesbureau voor stedelijk en regionaal management
Lennart Graaff
Postbus 3341 - 3003 AH Rotterdam
tel. 06-523 016 64
graaff@investeren-in-ruimte.nl

Stadsrandvisie Genemuiden

Inhoud

1	Inleiding	7
2	Opgave en aanpak	9
3	Visie	13
4	Projecten	19
5	Uitvoering	47

Plangebied

Zwarte Meer

Zwarte Water

Zwartsluis

Ringweg

Havenhoofd

Industriehaven

Sasdijk

Nieuwe kerk

Genemuiden

Puttenstraat

Hasselterdijk

Zuiderzeepolders

Cellemuider

Zevenhont

Tag West

Manege

Binnenveld

Varkensgat

Randweg

Nieuwe Weg

Kamperzeedijk

Polder Mastenbroek

1 Inleiding

Waarom deze Stadsrandvisie?

De tapijtsstad Genemuiden ligt in zijn geheel binnen het Nationaal Landschap IJsseldelta. Dat betekent dat bij nieuwe ontwikkelingen bijzondere aandacht nodig is voor de ruimtelijke kwaliteit. De gemeente Zwartewaterland wil zich daar voor inzetten. Daarom is deze Stadsrandvisie Genemuiden opgesteld. Hierin wordt aangegeven hoe de gemeente de verschillende ontwikkelingen die spelen in de stadsrand wil aanpakken en hoe deze een kwaliteitsimpuls kunnen betekenen voor het landschap, de economie en de leefbaarheid. Ruimtelijke kwaliteit wordt dus breed opgevat: het gaat niet alleen om de belevingswaarde, maar ook om de gebruikswaarde en de toekomstwaarde. En niet alleen om het landelijk gebied, maar ook om het stedelijk gebied én de verbindingen daarmee.

De uitdaging waar we voor staan

Als we naar de bestaande stadsrand kijken, zien we dat ontwikkelingen in het verleden de kwaliteit van de open ruimte hebben aangetast en de landschappelijke samenhang minder goed beleefbaar hebben gemaakt. Oude dijken en kreken zijn verdwenen en het bedrijventerrein van Zevenhont vormt over grote lengte een harde rand langs de open polder. Met de uitbreiding van Tag West, de industriehaven en andere plannen neemt het risico van verrommeling toe. Het is duidelijk dat forse inrichtingsmaatregelen nodig zijn om de kwaliteit van de stadsranden te verbeteren en nieuwe ontwikkelingen in te passen. Vanuit een heldere visie op de identiteit van de stad Genemuiden en de ligging in het landschap.

Samen aan de slag

De opstelling van zo'n visie vraagt om een integrale en gezamenlijke aanpak. De Stadsrandvisie is dan ook opgesteld in samenwerking met

de provincie Overijssel, diverse maatschappelijke organisaties en betrokken bewoners en bedrijven. Er zijn diverse workshops en werkateliers georganiseerd, op locaties in het gebied. Geprobeerd is om alle waardevolle inbreng te verwerken in deze Stadsrandvisie. Ook de uitvoering van vervolgprojecten zal samen met betrokken partijen worden opgepakt. De gemeente heeft een rol als regisseur en uitvoeringspartner, maar kan en wil het niet alleen doen. Deze Stadsrandvisie is geen blauwdruk, maar een oproep aan alle betrokken partijen om samen de schouders te zetten onder de kwaliteit van de stadsrand.

Beleidskader

De opstelling van deze Stadsrandvisie vloeit voort uit Uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap IJsseldelta 2006-2013. Hierin zijn diverse projecten voor Genemuiden opgenomen. Over het algemeen is er in het beleid een toenemende aandacht voor ruimtelijke kwaliteit. De Omgevingsvisie van de provincie Overijssel en het Landschapsontwikkelingsplan van de samenwerkende gemeenten in de IJsseldelta getuigen daarvan. Hierin zijn de ruimtelijke kaders en de landschappelijke ambities aangegeven, maar deze zullen nader uitgewerkt moeten worden voor de specifieke situatie en opgaven van Genemuiden. Diverse lopende projecten moeten ingebed worden in een bredere visie op het hele stadsrandgebied. Daarin voorziet deze Stadsrandvisie. Het is dus niet een heel nieuw plan, maar vooral een bundeling van bestaande plannen en initiatieven. De Stadsrand vormt een praktische leidraad voor de inzet van middelen uit het budget van het Nationaal Landschap IJsseldelta en andere investeringsprogramma's. En het vormt een bouwsteen voor de actualisatie van de gemeentelijke Structuurvisie uit 2005, waar de gemeente Zwartewaterland op dit moment mee bezig is.

2. Opgave en aanpak

Opzet van dit hoofdstuk

In stadsrandgebieden komen de werelden van stad en land samen en spelen vaak veel ruimtelijke ontwikkelingen. Dat maakt deze gebieden complex en lastig te besturen. Verrommeling ligt altijd op de loer. Maar het zijn ook gebieden waar nieuwe gebruiksvormen en innovatieve inrichtingsmodellen ontstaan. Dat geldt ook voor Genemuiden. In dit hoofdstuk geven we eerst een korte beschrijving van de opgaven en landschappelijke en sociaal-economische kaders die er liggen voor de Stadsrandvisie. Vervolgens gaan we in op de gehanteerde procesaanpak.

Bestaande plannen

Aan de westzijde van Genemuiden is de woonwijk Tag West in ontwikkeling (470 woningen tot 2020) en zijn er plannen voor de bouw van een nieuwe kerk met een bijbehorend parkeerterrein. Aan de zuidzijde worden plannen gemaakt voor een nieuw zorgcentrum in het Binnenveld, uitbreiding van het sportcomplex en de manege en aanleg van waterbergingsvoorzieningen. Aan de oostzijde speelt de inpassing van het bedrijventerrein Zevenhont en de versterking van de dijk van Cellemuiden. Aan de noordrand wordt de bestaande industriehaven uitgebreid. Ook de voorgenomen interne herstructurering van de bestaande bedrijventerreinen en van het centrumgebied van Genemuiden hebben een relatie met de ontwikkeling van de stadsrand, bijvoorbeeld omdat deze bij kunnen dragen aan betere stad-landverbindingen. Daarnaast spelen er ontwikkelingen in het buitengebied, zoals het vrijkomen van boerderijen voor nieuwe functies en schaalvergroting van de overblijvende bedrijven.

Structuurvisie 2005

Voor de langere termijn zijn in de Structuurvisie van de gemeente Zwartewaterland uit 2005 reserveringen opgenomen voor woningbouw in het Binnenveld en voor een substantiële uitbreiding van het bedrijventerrein Zevenhont in oostelijke richting. Bovendien wordt gesproken over transformatie van het bedrijventerrein Tapijtwijk in een woongebied en woningbouw in Polder Mastenbroek ten zuiden van de Randweg, in de vorm van woonclusters in natuurvriendelijk beheerde graslanden. Nieuwe ontwikkelingen vragen om een actualisatie van het beleid. Voor de invulling van het woningbouwprogramma voor de periode 2010-2015 zijn in 2010 prestatieafspraken gemaakt met de provincie. Voor de ontwikkeling van de bedrijventerreinen heeft de gemeente in 2010 een Bedrijventerreinvisie vastgesteld. Daarin wordt conform de SER-ladder gesteld dat eerst gekeken moet worden naar de mogelijkheden voor inbreiding of herstructurering, voordat gekozen wordt voor uitbreiding. Dit geldt ook voor de uitbreiding van het bedrijventerrein Zevenhont. In de nieuwe Structuurvisie zullen de bijbehorende ruimtelijke kaders worden vastgelegd.

Nieuwe opgaven

Nieuwe opgaven zijn het waarborgen van de waterveiligheid in het kader van het Deltaprogramma en de omschakeling naar meer duurzame energie in het kader van de Europese klimaatdoelstellingen. Omdat Genemuiden zowel invloed ondervindt van toekomstige peilstijgingen in het IJsselmeer als van verhoogde rivierafvoeren van de IJssel en de Vecht, zullen op termijn extra maatregelen nodig zijn om de waterveiligheid te vergroten. De dijken aan de westrand en de oostrand van Genemuiden voldoen qua stabiliteit nu al niet aan de huidige veiligheidseisen, en zullen op korte termijn aangepakt moeten worden. Nieuwe ruimtelijke

ontwikkelingen mogen eventuele toekomstige dijkversterking niet belemmeren. Door hier nu al rekening mee te houden kunnen desinvesteringen voorkomen worden.

Ook de opgave voor duurzame energie moet niet onderschat worden. Nederland loopt achter op de Europese doelen en zal een flinke inhaal-slag moeten maken. Van de regio's zullen forse inspanningen gevraagd worden. De Overijsselse gemeenten Steenwijkerland, Staphorst, Dalfsen en Zwartewaterland hebben daarom een 'energieregio' gevormd en gaan samen met de provincie onderzoeken in welke mate zij in 2020 zelfvoorzienend kunnen zijn op energiegebied. Het is nog niet duidelijk welke maatregelen het meest efficiënt zijn, maar deze zullen zeker gevolgen hebben voor de stadsrand van Genemuiden. Hierbij moet overigens niet alleen gedacht te worden aan duurzame energie-opwekking (windturbines, biomassa, zonne-energie etc.), maar ook aan energiebesparing in brede zin, bijvoorbeeld het verminderen van transportstromen en het stimuleren van milieuvriendelijke vervoerswijzen. De uitbreiding van de industriehaven (vervoer over water) en het zorgen voor een goede woon-werkbalans (terugdringen pendelverkeer) kunnen bijdragen aan energiedoelen. De gemeente Zwartewaterland heeft in 2011 een eigen "Notitie duurzaamheidsbeleid 2011-2015" vastgesteld, waarin de doelen en de bijbehorende maatregelen voor de korte termijn zijn beschreven. Naast energie komen hierin ook andere duurzaamheidsaspecten aan de orde.

Landschappelijke kaders

De IJsseldelta is in de Nota Ruimte uit 2005 aangewezen als Nationaal Landschap. Als kernkwaliteiten van dit Nationaal Landschap zijn benoemd: de oudste rationale, geometrische verkaveling (van Polder Mastenbroek), het reliëf in de vorm van huisterpen en kreekruigen en de grote mate van openheid. De kernkwaliteiten zijn uitgewerkt in het Ontwikkelingsperspectief IJsseldelta uit 2006 en overgenomen in de Omgevingsvisie van de provincie Overijssel uit 2009. Onderdeel van de Omgevingsvisie is de Catalogus Gebiedskenmerken, waarin de landschappelijke

kwaliteiten van de provincie nader zijn beschreven en richtlijnen voor gemeentelijke planontwikkeling worden gegeven. De samenwerkende gemeenten in de IJsseldelta hebben in 2010 een eigen Landschapsontwikkelingsplan opgesteld. In al deze rapporten zijn de ruimtelijke kwaliteitskaders en de landschappelijke potenties goed in beeld gebracht. Bij de opstelling van de Stadsrandvisie is hier dankbaar gebruik van gemaakt.

Economische en sociale kaders

Minstens zo belangrijk voor de ruimtelijke ontwikkeling zijn de economische en sociale kaders. Genemuiden is met ruim 10.000 inwoners veruit de grootste kern van de gemeente Zwartewaterland. Genemuiden heeft een relatief jonge bevolking en een grote natuurlijke aanwas. De stad kent een hechte geloofsgemeenschap met sterke sociale verbanden en een bloeiend verenigingsleven. Gezinnen zijn kinderrijk en jongeren willen graag in hun stad blijven wonen. Daarom is er van krimp voorlopig nog geen sprake en blijft er behoefte aan nieuwe woningen. Ook in economisch opzicht is Genemuiden een bloeiende stad. Met ruim 125 ha bedrijventerrein (groter dan het woongebied), een eigen industriehaven en ruim 5.000 arbeidsplaatsen is Genemuiden een belangrijk werkgelegenheidscentrum. De tapijtindustrie is de drijvende kracht. Maar ook andere bedrijven bieden werkgelegenheid, zoals aannemings-, installatie- en schildersbedrijven, weg- en waterbouwbedrijven, machinefabrieken en expeditiebedrijven, ateliers voor woningstoffering, groothandel in vloerbedekking, een leverancier van vorkheftrucks, accountantskantoren en bankinstellingen. In het buitengebied is de riethandel naast de landbouw een belangrijke bedrijfstak. Genemuiden is een echte werkstad, de ondernemingslust zit de bewoners in het bloed. Dat zal in de toekomst niet veranderen en daar moet ook ruimte voor blijven. De Stadsrandvisie wil die ruimte bieden.

Benadering en procesaanpak

De stadsrand wordt in deze visie beschouwd als een overgang in twee richtingen. Dat wil zeggen dat zowel naar het stedelijk gebied als naar het landelijk gebied wordt gekeken en naar de complexe ruimtelijke en functionele samenhangen tussen die twee. Ruimtelijke opgaven en oplossingen worden benaderd vanuit de kwaliteit van het onderliggende landschap en vanuit de identiteit en het functioneren van het stedelijk gebied. Daarbij gaat het niet alleen om de beeldkwaliteit, maar ook om de economische vitaliteit, de leefbaarheid en de duurzaamheid. Deze benadering heeft doorgewerkt in de aanpak van het planproces. Er is nadrukkelijk samenwerking gezocht met lokale stakeholders en er is zo veel mogelijk op locatie gewerkt. Een belangrijk onderdeel van het proces was de 'stadsrandenschouw' in april en mei 2011: een viertal bijeenkomsten waar samen met belanghebbenden gesproken is over wensen en oplossingen voor het gebied. De locaties waren zeer uiteenlopend: het riethandelbedrijf van Van Rees vlakbij het te ontwikkelen woongebied Tag West, het boerendiekhuis/weidevogelhuus aan dijk van Cellemuiden met uitzicht op het bedrijventerrein Zevenhont, het tapijtmuseum midden in het bedrijventerrein aan het Zwarte Water en de manege van de Zwartewaterruiters in de groene wig die Genemuiden verbindt met Polder Mastenbroek. Door locaties in stedelijk én landelijk gebied te kiezen en mensen in hun eigen omgeving te spreken, is de blik verruimd en zijn waardevolle dwarsverbanden gelegd. Het heeft duidelijk gemaakt wat de krachtige sectoren zijn, waar de sterke bedrijven zitten, wat hun toekomstplannen zijn, wie grondposities heeft, hoe de lokale gemeenschap in elkaar zit en hoe het landschap gewaardeerd wordt. Hiermee is het mogelijk geworden om een realistische visie te maken op het raakvlak van de belangen van alle betrokken partijen. Er is een programma van concrete projecten opgebouwd en er zijn kansrijke investeringsperspectieven in beeld gebracht, die steunen op de energie uit de samenleving. Het vasthouden van deze energie is een belangrijke voorwaarde om de projecten ook daadwerkelijk te kunnen uitvoeren.

3. Visie

De vier gezichten van Genemuiden

Zeer karakteristiek voor Genemuiden is dat de stad uitkijkt op drie verschillende landschappen: het rivierenlandschap van het Zwarte Water in het noorden, het open en geometrisch verkavelde polderlandschap van Mastenbroek aan de oost- en zuidzijde en de grillig verkavelde buitendijkse Zuiderzeepolders aan de westzijde. Elk landschap heeft specifieke kenmerken, wat betreft bodem, reliëf, waterbeheer, natuur, cultuurhistorie, grondgebruik, ontsluiting en belevingswaarde. Ook binnen het stedelijk gebied zijn er verschillen: aan de noord en de oostzijde manifesteert de stad zich als bedrijventerrein, aan de zuidzijde is de randweg een beeldbepalend element, aan de westzijde grenzen woongebieden direct aan het open landschap. Deze stadsranden representeren de bloeiende bedrijvigheid en de hechte sociale gemeenschap van Genemuiden.

Door de inrichting van de stadsranden aan te laten sluiten bij de specifieke kenmerken van het landschap en bij de karakteristieke sociaal-economische structuur kan Genemuiden vier verschillende gezichten krijgen, met elk een eigen identiteit:

1. Noordrand aan het Zwarte Water
2. Oostrand aan de dijk van Cellemuiden
3. Zuidrand aan Polder Mastenbroek
4. Westrand aan de Zuiderzeepolders

Per gezicht geven we hierna een streefbeeld voor de ruimtelijke kwaliteit en richtlijnen voor de gewenste ontwikkeling. Maar het gaat niet alleen om de kwaliteit van de stadsranden. Er moet ook gezorgd worden voor goede stad-landverbindingen. Historische structuurlijnen bieden hiervoor goede aanknopingspunten.

Historische structuurlijnen en elementen

Genemuiden is ontstaan op het kruispunt van een natuurlijke kreek en de ringdijk van Polder Mastenbroek. De historische stadskern ligt op een kreekkrug, ter plaatse van een afdamming van de kreek. Later zijn in verschillende fasen nieuwe dijken aangelegd om stedelijke uitbreidingen mogelijk te maken. Een deel van de historische dijken en kreken is verdwenen, maar een groot deel is nog aanwezig. De binnendijkse kreken verzorgen nu de afwatering van Polder Mastenbroek en zijn ecologisch waardevol, de dijken fungeren nog steeds als waterkering en zijn bovendien aantrekkelijke recreatieroutes geworden.

Dijken, kreken, weteringen, wegen, kavelgrenzen, wielen, zichtlijnen, terpen, boerderijen, gemalen en sluizen vertellen samen de geschiedenis van het landschap en vergroten de belevingswaarde. Deze historische elementen worden ingezet als onderlegger voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en als drager van de groenblauwe structuur. Landschappelijke structuurlijnen worden uitgebouwd tot ecologische en recreatieve verbindingen tussen de stad en het buitengebied. En ze worden aaneengeschakeld tot een aantrekkelijk 'fietsrondje Genemuiden'. Langs deze lijnen liggen ook veel historische boerderijen, oude doorbraakkolken of wielen en andere bijzonderheden, die ecologisch en recreatief interessant zijn. Extra aandacht voor behoud en herstel van deze elementen is gewenst. Zo moet ervoor gewaakt worden dat bij de ontwikkeling van de zogenaamde 'Genemuider Allee' geen schade ontstaat aan de Hasselter Dijk, een waardevol restant van de historische ringdijk van Polder Mastenbroek. Bij toekomstige stedelijke herstructureringen zouden bovendien enkele verdwenen dijk- en kreektrajecten hersteld kunnen worden.

• riviergezichten

• monumentale dijk

• panorama tapijtstad

Noordrand aan het Zwarte Water

Aan de kant van het Zwarte Water laat Genemuiden haar bedrijvige gezicht zien. De tapijtindustrie vindt zijn oorsprong in de mattenbiescultuur, die hier gedijde vanwege de uitbundige biezenegroei in de brakke getijdenmoerassen langs het Zwarte Water. De biezen werden verwerkt tot matten. Nu vindt hier 60% van de Nederlandse tapijtproductie plaats en heeft Genemuiden een eigen industriehaven. Niet iedereen waardeert het landschap dat hier bij hoort. Toch heeft dit historisch gegroeide, functionele landschap een eigen charme. Aan de noordrand wordt het bedrijvige karakter van Genemuiden als uitgangspunt genomen.

Streefbeeld is: een uitgesproken bedrijvenfront met zichtbare watergebonden bedrijvigheid en imposante industriële architectuur. De tapijtindustrie toont zich hier aan de buitenwereld, met representatieve gevels of kunstuitingen die passen bij de schaal en het karakter van het gebied. De buitenruimte van het bedrijventerrein heeft een robuuste, stenige inrichting. De buitendijkse gronden krijgen, voor zover niet bebouwd of verhard, een natuurlijke inrichting: riet, ruigte, wilgen. Deze maken het rivierenlandschap beleefbaar. De dijk blijft een ononderbroken recreatieve route met uitzichten op het water. Ook vanuit het binnendijkse gebied zijn er zichtlijnen op het open buitendijkse gebied, die de historische binding van Genemuiden met het Zwarte Water voelbaar maken.

• historische dijk

• open polder

• groene bedrijvenrand

Oostrand aan de dijk van Cellemuiden

Aan de oostelijke stadsrand is nog een open strook land tussen de rand van het bedrijventerrein en de dijk aanwezig. De bedrijven hebben geen relatie met de rivier en liggen met de achterkanten naar het landschap toe. Deze vormen een harde bedrijvenrand. Aan de zuidzijde is nog een smalle beplantingsstrook aanwezig, maar aan de noordrand grenzen de bedrijfsgebouwen direct aan de open polder. In scherp contrast hiermee staat de historische ringdijk van Polder Mastenbroek, met wielen en oude bebouwing erlangs. Het zicht vanaf de dijk op de bedrijven doet afbreuk aan de recreatieve beleving. De uiterwaarden zijn hier breder dan aan de noordrand en de rivier is vanaf de dijk nauwelijks zichtbaar. Via de historische Ringweg kan men de uiterwaarden in.

Gestreefd wordt naar de aanleg van een robuuste groenstrook langs het bedrijventerrein, zodat het zicht op de dominante bedrijfsgebouwen verzacht wordt. De groenstrook voegt zich in de verkaveling van de polder, maar sluit qua maatvoering wel aan bij de schaal van het bedrijventerrein. Het wordt een strakke groene rand die contrasteert met de slingerende, gevarieerde dijk van Cellemuiden. Om dit contrast voelbaar te houden en de beide werelden van het moderne bedrijventerrein en de historische dijk uit elkaar te houden, is het van wezenlijk belang dat de open polder voldoende maat houdt. Enige versmalling is mogelijk, maar doorzichten dwars op de dijk en lange zichtlijnen in de lengterichting moeten behouden blijven. En een duurzaam weidebeheer moet verzekerd zijn.

• groene wig

• venster op het landschap

• poldergeometrie

Zuidrand aan Polder Mastenbroek

Aan de zuidzijde kijkt Genemuiden uit op het open polderlandschap van Mastenbroek. De Randweg vormt een duidelijke grens en is naadloos ingepast in het geometrische verkavelingspatroon. Het bedrijventerrein van Zevenhont heeft een representatieve voorkant aan de Nieuwe Weg en sluit qua maatvoering goed aan op de schaal van de polder. In het Binnenveld grenst woonbebouwing direct aan de polder. Rond het Varkensgat liggen volkstuinen, sportvelden, een zwembad en een manege en is de overgang tussen bebouwing en polder veel geleidelijker. Er is sprake van een groene wig die doorloopt tot aan het centrum en het Zwarte

Water. Vanuit de stad gezien vormt het Varkensgat een fraai venster op het landschap.

De kant van Zevenhont sluit prima aan op de maat van de polder, maar aan de kant van de woongebieden is de stadsrand te weinig monumentaal. Toekomstige ontwikkelingen in het Binnenveld vragen om een stevig landschappelijk raamwerk dat de confrontatie met de polder aankan, zonder de stad ervan af te sluiten. Bijvoorbeeld in de vorm van een fraaie laanbeplanting langs de Randweg. Langs de kreek en het Varkensgat kan de bestaande groene wig verder versterkt worden als robuuste stad-landverbinding. Daarbinnen is volop ruimte voor nieuwe recreatieve functies en passende bebouwing.

• ingepolderde stad

• dijk als grens

• leeg landschap

Westrاند aan de Zuiderzeepolders

De Zuiderzeepolders zijn buitendijkse aanwasolders die vroeger regelmatig onder water liepen. De aanwezige boerderijen zijn relatief jong en liggen verspreid in het gebied, soms op terpen. De weidsheid, de dijk- en kreekrestanden en het subtiële reliëf van de getijdenafzettingen zijn belangrijke landschappelijke kwaliteiten. De uitbreidingen van Genemuiden zijn in verschillende fasen ingedijkt en toegevoegd aan het binnendijkse gebied. De dijk is een duidelijke scheidslijn tussen stad en land. De meest recente schil is Tag West. De dijk ligt er al, de bebouwing moet nog komen. Tegelijkertijd zien we dat functies die in het stedelijk gebied niet ingepast kunnen worden, over de dijk heen in het polderland terechtkomen: een tuincentrum en het nog aan te leggen parkeerterrein

van de nieuwe kerk. Met de woningbouwontwikkeling van Tag West zal de druk om hier in de toekomst volkstuinen of andere 'stadsrandfuncties' te vestigen toenemen.

Behoud van het scherpe contrast tussen de stad en het buitengebied is het uitgangspunt voor de westrand. De fraaie uitzichten vanaf de dijk op het open polderland zijn een unieke kwaliteit. Juist omdat het buitendijkse polderlandschap zo gaaf en zo leeg is, is elke toevoeging al snel een verstoring. In plaats van stadsrandfuncties over de dijk heen uit te plaatsen naar de polder, is te overwegen om een nieuwe dijk aan te leggen en zo de stadsrandfuncties op te nemen in het binnendijkse stedelijke gebied.

4 Projecten

Opzet van dit hoofdstuk

De visie voor de vier 'gezichten van Genemuiden' wordt in dit hoofdstuk vertaald naar concrete inrichtingsmaatregelen en projecten. De projecten zijn gegroepeerd per stadsrand. Per stadsrand worden eerst het bestaande programma, de algemene inrichtingsprincipes en de voorgestelde uitvoeringsstrategie beschreven. Deze worden uitgewerkt in de projecten. Voor ieder project is benoemd wat de doelen en uitgangspunten zijn (voor de lange termijn) en welke maatregelen op korte termijn gewenst zijn (voor de uitvoeringsperiode 2012-2015). Daarnaast wordt aangegeven wie voor de uitvoering verantwoordelijk zou(den) moeten zijn, wanneer het project kan worden uitgevoerd en wat de financieringsmogelijkheden zijn.

Logische eenheden

De projecten verschillen in omvang en complexiteit. Sommige projecten zijn snel uitvoerbaar, andere projecten vereisen nog een nadere afweging en uitwerking voordat de uitvoering kan worden gestart. In veel gevallen sluiten ze aan bij lopende projecten, die vanuit deze stadsrandvisie een extra kwaliteits- en uitvoeringsimpuls krijgen. In sommige gevallen gaat het om nieuwe projecten. In alle gevallen zullen nadere projectplannen uitgewerkt moeten worden, alvorens tot uitvoering kan worden overgegaan. De projecten zijn zo gedefinieerd dat ze logische eenheden vormen wat betreft opdrachtgeverschap en exploitatie. Daarmee is een realistisch uitvoeringsperspectief gegarandeerd.

Incident-gedreven ontwikkeling

De stadsrandvisie is geen blauwdruk, maar moet gezien worden als een inspirerend streefbeeld met een flexibel uitvoeringskader. De geschetste maatregelen, tijdlijnen en financieringsopties per project zijn een leidraad die richting geeft, maar niet dwingt. In de uitvoering moet er ruimte zijn om onvoorziene ontwikkelingen op te vangen en nieuwe kansen onmiddellijk te grijpen. In een open planproces moeten betrokken partijen de vrijheid krijgen om, binnen de gezamenlijke ambities, projecten naar eigen inzicht in te vullen. Deze visie beoogt daar ruimte voor te bieden. Het is de bedoeling om het interactieve planproces waarin deze visie tot stand is gekomen, voort te zetten en in het vervolgtraject zo snel mogelijk al de eerste stappen te zetten naar de uitvoering. Op basis van de resultaten van die stappen kan de uitvoeringsstrategie tijdig herijkt worden om de juiste vervolgstappen te bepalen. Een dergelijke 'incident-gestuurde strategie' past in de huidige planningscontext, waarin de zekerheden van de economische groei zijn weggevallen en waarin gezocht wordt naar nieuwe vormen van gebiedsontwikkeling en burgerparticipatie (zie verder hoofdstuk 5).

Noordrand

- buitendijks land met watergebonden functies
- transformatie havenhoofd
- uitbreiding industriehaven
- natuurontwikkeling
- stadspanorama
- dijk met recreatieroute
- zichtlijn
- wandelpad
- uitzichtspunt aan de rivier
- informatiepunt tapijtindustrie
- aan te leggen fietspad
- historisch dijktracé

Projecten

- 1.1 inrichting buitendijks gebied
- 1.2 verbetering beeldkwaliteit stadspanorama

Noordrand aan het Zwarte Water

Programma

De industrie is hier de motor van de gebiedsontwikkeling. Natuur en waterbeheer stellen randvoorwaarden. Plannen en voornemens zijn:

- uitbreiding industriehaven, inclusief bouw opslagloods: hiervoor is een bestemmingsplan en een MER opgesteld en subsidie verleend in het kader van de regling 'quick wins binnenhavens en vaarwegen';
- uitbreiding of vernieuwing van individuele bedrijven: het bestemmingsplan is hiervoor leidend, maar deze bevat geen visie op de gewenste ruimtelijke kwaliteit;
- herstructurering of transformatie van het havenhoofd: privaat initiatief (zie ook gemeentelijke visie 'Dag op het Zwarte Water');
- herstructurering of transformatie van het binnendijkse bedrijventerrein: in de prestatieafspraken met de provincie is vastgelegd dat de gemeente in 2014 een begin zal maken met de herstructurering van Tapijtwijk tot een meer multifunctioneel werklandschap;
- energie, duurzaamheid en milieuhinder: dit zijn belangrijke aandachtspunten voor de gemeente (zie bedrijventerreinvisie);
- veiligheid en dijkversterking: de dijk zal in de toekomst mogelijk aangepast moeten worden, mede afhankelijk van de uitkomsten van het Deltaprogramma; inrichtingsmaatregelen mogen de mogelijkheden voor toekomstige dijkversterking niet onnodig mogen beperken;
- natuurcompensatie: voor de uitbreiding van de industriehaven zullen enkele plas-drasterreintjes verdwijnen en gecompenseerd worden; de uiterwaarden van het Zwarte Water zijn Natura 2000-gebied;
- waterafvoer en waterberging: er mag geen verkleining van het watervoerend rivierprofiel optreden; er zijn plannen voor verdieping van de vaargeul als onderdeel van de verbinding IJsselmeer-Meppelerdiep.

Inrichtingsprincipes

Centraal inrichtingsprincipe is het versterken van de driedeling tussen:

- buitendijks gebied: strook met zichtbare watergebonden bedrijvigheid met het havenhoofd en de industriehaven als beeldbepalende elementen en daartussen een robuust waternatuurpark; de rivieroeveren worden zoveel mogelijk openbaar en voorzien van een wandelpad en uitzichtspunten;
- dijk: doorgaande recreatieroute, met eenduidig dwarsprofiel (fietspad met betonverharding over de kruin, ecologisch beheerde grastaluds) en uitzichten op de rivier (zie zichtlijnen op de kaart);
- binnendijks gebied: representatief bedrijvenfront, met sobere, stenige inrichting, robuuste bouwvolumes en bijzondere beeldaccenten die refereren aan de tapijtindustrie.

De Puttenstraat is een belangrijke 'dwarsverbinding' en zou een facelift kunnen krijgen als centrale as van het bedrijventerrein. Ook wordt een recreatieve verbinding voorgesteld tussen de Hasselterdijk en het Zwarte Water. Bij toekomstige herstructurering van het bedrijventerrein is herstel van het afgegraven dijktraject Hasselterdijk-Cellemuideren te overwegen.

Uitvoeringsstrategie

De uitvoering vraagt om publiek-private samenwerking. De gemeente is primair verantwoordelijk voor de openbare ruimte en de infrastructuur, de private partijen voor de herstructurering van het bedrijventerrein en de verbetering van de beeldkwaliteit van de bedrijfsgebouwen. Het waterschap en Rijkswaterstaat gaan over de veiligheid, de dijkversterking en het rivierbeheer. De gemeente streeft ernaar dat de verschillende deelprojecten en particuliere initiatieven voor zowel de binnendijkse als de buitendijkse gebieden in samenhang worden uitgevoerd. Dit vraagt om een integrale visie en een goede aansturing. De gebiedsontwikkeling kan mogelijk een 'pilot' zijn in het deelprogramma 'nieuwbouw en herstructurering' van het Deltaprogramma of in het provinciale gebiedsprogramma IJssel- en Vechtdelta.

PROJECT 1.1 INRICHTING BUITENDIJKS GEBIED

Doel en uitgangspunten

Op korte termijn speelt de uitbreiding van de industriehaven. Hiervoor is reeds een ontwerp bestemmingsplan opgesteld. Op langere termijn speelt de transformatie van het havenhoofd, inclusief de werkhaven. Gestreefd wordt naar transformatie van het havenhoofd tot publiek podium aan het Zwarte Water, met openbare oevers en passende functies gerelateerd aan het water en de geschiedenis van Genemuiden. Deze ontwikkeling moet in relatie worden gezien met de herstructurering van Tapijtwijk. Voor het gehele buitendijkse gebied gelden bijzondere waterhuishoudkundige, ecologische en landschappelijke randvoorwaarden. Uitgangspunt is het versterken van de ruimtelijke en economische relatie tussen de stad en het water, door het beter beleefbaar maken van de rivier en het stimuleren van watergebonden functies. Vanaf de dijk moet er uitzicht blijven op het water en het rivierenlandschap.

Maatregelen korte termijn

- opstelling van een integraal inrichtingsplan;
- uitbreiding industriehaven en aanleg opslagloods, conform voorontwerp bestemmingsplan en MER;
- omvorming paardenwei tussen havenhoofd en industriehaven in nat natuurgebied met educatief wandelpad (1,0 ha);
- aanleg uitzichtspunt aan het water in het verlengde van de Puttenstraat, met informatie- en picknickvoorzieningen;
- aanleg ontbrekend deel van fietspad over de kruin van de dijk ter plaatse van de industriehaven (120 m).

Organisatie

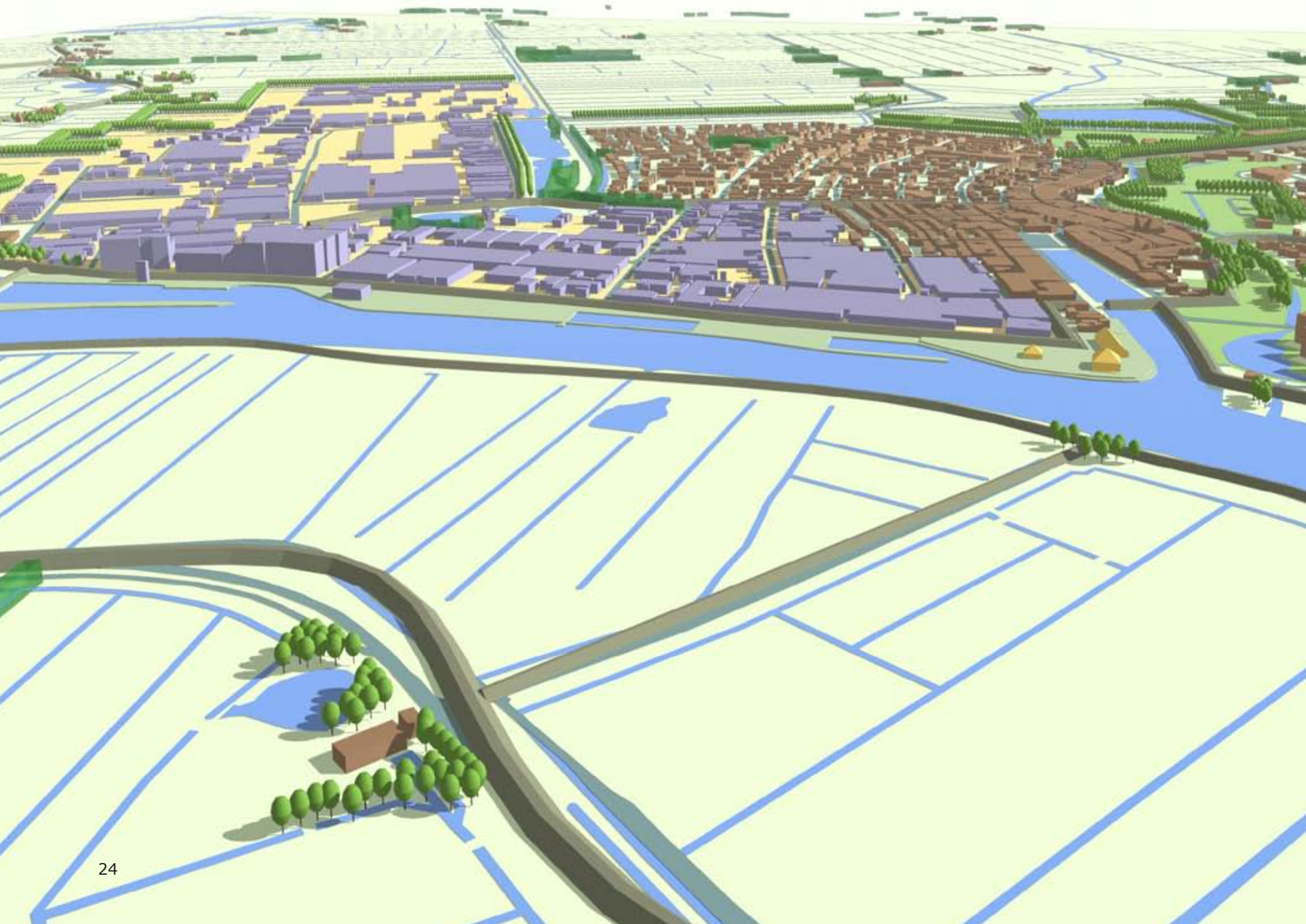
De gemeente zal het initiatief nemen voor het opstellen van het inrichtingsplan, in overleg met Provincie Overijssel, Rijkswaterstaat, Waterschap Groot Salland en betrokken bedrijven en grondeigenaren. De uitvoering zal gefaseerd plaatsvinden. De uitbreiding van de industriehaven zal door de gemeente worden aanbesteed. Dit is een lopend project. De aanleg en het beheer van het natuurgebied en de recreatieve voorzieningen zullen door de gemeente worden verzorgd. Voor de transformatie van het havenhoofd, binnen de kaders van het inrichtingsplan en het bestemmingsplan, is de eigenaar primair verantwoordelijk.

Planning

- opstelling overkoepelend inrichtingsplan: 2012;
- uitvoering deelproject industriehaven: 2012-2013;
- uitvoering deelproject natuur en recreatie: 2012-2013;
- uitvoering deelproject havenhoofd: PM.

Financiering

De aanleg van de industriehaven wordt deels gefinancierd uit de subsidieregeling 'Quick Wins binnenhavens en vaarwegen', deels uit de exploitatie. Voor het inrichtingsplan en het deelproject natuur en recreatie wordt een aanvullende bijdrage van het Nationaal Landschap IJsseldelta gevraagd. Het deelproject havenhoofd wordt in principe privaat gefinancierd.

PROJECT 1.2 VERBETERING BEELDKWALITEIT STADSPANORAMA

Doel en uitgangspunten

Doel van dit project is de 'facelift' van de noordelijke bedrijvenrand van Genemuiden. Bij toekomstige uitbreiding of verbouwing van bestaande bedrijven moeten materiaalgebruik, kleurstelling, bouwhoogte en gevelindeling van bedrijfsgebouwen goed afgestemd worden op de gewenste beeldkwaliteit van het 'stadspanorama' als geheel. De gemeente zal hiervoor een overkoepelend beeldkwaliteitsplan opstellen. Hierin zal ook worden ingegaan op de inrichting van de openbare ruimte, de relatie met eventuele toekomstige dijkverzwaring en de voorgenomen herstructurering van Tapijtwijk, de beleving vanuit de ruimere omgeving (bijvoorbeeld vanuit Zwartsluis) en de verbindingen met het achterliggende binnendijkse gebied (bijvoorbeeld de opwaardering van de Puttenweg als centrale as van het bedrijventerrein en de aanleg van een nieuwe recreatieve fietsverbinding tussen de Sasdijk en de Hasselterdijk).

Maatregelen korte termijn

- opstelling overkoepelend beeldkwaliteitsplan en toekomstbestendig dijkontwerp;
- plaatsing informatievoorzieningen en toevoeging van enkele beeldaccenten die refereren aan de geschiedenis van Genemuiden en de tapijtindustrie, bijvoorbeeld door inzet van beeldende kunst;
- plaatsing informatiepunt aan de overzijde van het Zwarte Water, aan de Veerweg, en aanleg aanvullende beplantingen, om het zicht op de bedrijvenrand vanuit de omgeving te verzachten.

Organisatie

De gemeente zal het initiatief nemen voor opstelling van het overkoepelend beeldkwaliteitsplan en zonodig het bestemmingsplan hierop aanpassen. Het beeldkwaliteitsplan vormt het toetsingskader voor bouwvergunningen van derden en tevens het ruimtelijke kader voor de inzet van beeldende kunst en de uitvoering van inrichtingsmaatregelen in de openbare ruimte door de gemeente zelf. Voor de afstemming met de eventuele toekomstige dijkverzwaring zal samenwerking gezocht met waterschap, provincie en Rijkswaterstaat. Mogelijk kan het project een 'pilot' zijn in het deelprogramma 'nieuwbouw en herstructurering' van het Deltaprogramma of in het provinciale gebiedsprogramma IJssel- en Vechtdelta.

Planning

- opstelling beeldkwaliteitsplan en dijkontwerp: 2011-2012;
- beeldaccenten, informatievoorzieningen en beplantingen: 2012-2014;
- aanpassing bedrijfsgebouwen: als zich private initiatieven aandienen
- Puttenstraat en fietsverbinding: na 2014 (in kader van herstructurering Tapijtwijk);

Financiering

Voor de opstelling van het beeldkwaliteitsplan en de aanleg van informatievoorzieningen, beeldaccenten en beplantingen wordt een bijdrage gevraagd vanuit het Nationaal Landschap IJsseldelta. Voor de planontwikkeling in relatie tot veiligheid en dijkverzwaring wordt een aanvullende bijdrage van de waterbeheerders gevraagd.

Oostrand

- uitbreiding bedrijventerrein
- aan te leggen of te verbreden groenstrook
- aan te leggen of te verbreden watergang
- dijk met recreatieroute
- versterken erfbepanting
- zichtlijn
- wandelpad
- uitzichtspunt aan de rivier
- aan te leggen fietspad

Projecten

- 2.1 inrichting bedrijvenrand
- 2.2 herinrichting dijk Cellemuiden
- 2.3 aanleg fietspaden
- 2.4 recreatieve ontsluiting uiterwaarden

Oostrand aan de dijk van Cellemuiden

Programma

Centrale opgave is de inpassing van de bedrijvenrand van Zevenhont. Daarbij moet er voldoende ruimte blijven voor de ontwikkeling van de bedrijven, inclusief de agrarische bedrijven in het poldergebied. Bestaande plannen, voornemens en randvoorwaarden zijn:

- ontwikkeling bedrijventerrein: in de gemeentelijke Structuurvisie uit 2005 is een uitbreiding in oostelijke richting voorzien, maar in de bedrijventerreinvisie uit 2010 is gesteld dat conform de SER-ladder eerst gekeken zal worden naar optimale benutting en herstructurering van bestaande terreinen;
- diverse bedrijven hebben wensen voor uitbreiding of willen verspreide eigendommen concentreren op één locatie; dit geldt onder meer voor het recyclebedrijf aan de oostrand van Zevenhont;
- fietsverbinding Cellemuiden-Zevenhont: de gemeente heeft een plan uitgewerkt voor een fietsverbinding aan de zuidzijde van het gebied;
- recreatieve ontwikkeling dijk Cellemuiden: de dijk is al een belangrijke recreatieve route; er zijn voornemens voor nieuwe voorzieningen;
- dijkversterking: de dijk voldoet qua stabiliteit niet aan de huidige veiligheidsnormen en zal aangepast worden; op langere termijn zijn meer maatregelen nodig, mede afhankelijk van het Deltaprogramma;
- Natura 2000: de buitendijkse gronden zijn Natura 2000-gebied.

Inrichtingsprincipes

Uitgangspunt is om de driedeling tussen bedrijvenrand, open polder en dijk te handhaven en de visuele uitstraling van de bedrijfsgebouwen te beperken:

- open polder: de gronden houden een agrarische functie en worden als open weidegebied beheerd, al dan niet in aangepaste vorm (weidevogelbeheer, botanisch beheer, waterberging); de lange zichtlijn in noord-zuidrichting blijft open en geldt als uiterste demarcatiegrens voor bebouwing en opgaande beplanting;

- bedrijvenrand: het bedrijventerrein krijgt een stevige groene rand met opgaande beplanting en water; binnen de rand is ruimte voor beperkte uitbreiding van het bedrijventerrein, in verschillende compartimenten, die gefaseerd kunnen worden aangelegd;
- dijk: de dijk van Cellemuiden wordt versterkt als groene recreatieroute met een kleinschalig en historisch karakter en als tegenhanger van de nieuwe rand van het moderne bedrijventerrein;
- uiterwaarden: het weidse natuurlandschap van de rivieruiterwaarden wordt met enkele subtiele toevoegingen beter beleefbaar gemaakt voor recreanten, mits dit geen negatief effect heeft op de natuurwaarden.

De uitbreidingsmogelijkheden voor de bedrijven worden nadrukkelijk gekoppeld aan maatregelen voor een betere landschappelijke inpassing van het bedrijventerrein als geheel én voor het beter benutten van de bestaande inbreidingsruimte op het bedrijventerrein. Juist door aan de randen uitbreidingsmogelijkheden te creëren kunnen op het bedrijventerrein percelen worden vrijgespeeld voor inbreiding en herstructurering.

Uitvoeringsstrategie

De inrichting van de bedrijvenrand zal gecombineerd worden met en mede gefinancierd worden door de uitgifte van extra bedrijventerrein. Gekozen wordt voor maatwerk gekoppeld aan concrete initiatieven voor bedrijfsuitbreiding. Samen met de betreffende bedrijven zullen inrichtingsplannen worden uitgewerkt, conform de aangegeven inrichtingsprincipes. Ook voor de dijk zullen samen met de eigenaren plannen worden uitgewerkt. Deze worden afgestemd met de plannen voor dijkversterking en mede gefinancierd uit het budget voor het Nationaal Landschap IJsseldelta.

PROJECT 2.1 INRICHTING BEDRIJVENRAND

Doel en uitgangspunten

Doel van dit project is om tot een duurzame, groene inrichting te komen van de rand van het bedrijventerrein en tegelijkertijd ruimte te bieden voor herstructurering en beperkte uitbreiding van het bedrijventerrein, conform de criteria van de SER-ladder en de uitgangspunten van de bedrijventerreinvisie Zwartewaterland. Aan de oostzijde mag het bedrijventerrein uitschuiven tot de aangegeven zichtlijn. De rand wordt onderverdeeld in een aantal compartimenten, die gefaseerd aangelegd kunnen worden, afhankelijk van de wensen van de aangrenzende bedrijven. Aan de zuidzijde mag het bedrijventerrein uitschuiven tot aan de eerstvolgende perceelsgrens, mits dit gecombineerd wordt met het creëren van minimaal evenveel extra inbreidingsruimte op het bestaande bedrijventerrein. Voorwaarde voor de uitbreidingen is dat deze gecombineerd worden met de aanleg van een groene rand van gemiddeld 30 m breed. De ontsluiting van de extra bedrijfsterreinen vindt plaats vanaf het bestaande bedrijventerrein.

Binnen de compartimenten is ruimte voor ca. 15 ha nieuw bedrijventerrein, waarvan 13 ha aan de oostrand en 2 ha aan de zuidrand. De oppervlakte voor de groene rand bedraagt ca. 5,5 ha, waarvan 4 ha aan de oostrand en 1,5 ha aan de zuidrand.

Maatregelen korte termijn

- onderzoek financieel-economische haalbaarheid, afstemming waterbergingsopgave, uitwerking plan van aanpak;
- opstelling inrichtings- en exploitatieplan voor de noordoostelijke en zuidelijke rand, samen met bedrijven en grondeigenaren;

- inrichting noordoostelijk en zuidelijk deel groene rand: aanleg beplantingsstrook van gemiddeld 20 m breed, begeleidende watergang van gemiddeld 10 m breed en begeleidend wandelpad met aantakking op dijk Cellemuiden ter hoogte van Ringweg.

Organisatie

De inrichting van de bedrijvenrand zal verlopen via deelprojecten voor specifieke uitbreidingslocaties. Plannen worden uitgewerkt in samenwerking met de betreffende bedrijven. De gemeente zal een projectleider aanwijzen, die actief bedrijven zal benaderen en erop toeziet dat de uit te werken plannen passen binnen de aangegeven inrichtingsprincipes.

Planning

De uitvoering van de deelprojecten is mede afhankelijk van de wensen en mogelijkheden van de betrokken bedrijven. In principe is het gewenst om op korte termijn te starten. Stap 1 is het maken van een plan van aanpak. De noordoostrand heeft de hoogste prioriteit, omdat dit deel de grootste visuele uitstraling heeft.

Financiering

De financiering van de aan te leggen groene rand zal deels uit de uitgifte van nieuw bedrijventerrein moeten komen, deels uit de exploitatie van het bedrijventerrein als geheel en deels uit het budget voor het Nationaal Landschap IJsseldelta. Het beheer van de groenstrook en het wandelpad zal in principe worden verzorgd door de gemeente. De beheerkosten zullen uit de exploitatie van het bedrijventerrein gefinancierd worden.

PROJECT 2.2 HERINRICHTING DIJK CELLEMUIDEN

Doel en uitgangspunten

Doel van dit project is de opwaardering van de dijk en de aanliggende erven tot een landschappelijke en recreatieve drager. De aanleg en het beheer van erfbeplanting en de ontwikkeling van nieuwe recreatieve voorzieningen door particulieren worden gestimuleerd. Ook extra beplanting langs de aanwezige wielen is gewenst, maar wel zodanig dat doorzichten naar de polder gehandhaafd blijven. Uitgangspunt is dat noodzakelijke maatregelen om de dijkstabiliteit te verbeteren bij voorkeur gecombineerd worden met maatregelen voor de versterking van het groene karakter en de recreatieve gebruikswaarde van de dijk. Hierbij kan gedacht worden aan maatregelen zoals de aanleg van een steunberm of een natte dijkvoet om 'piping' (dijkskwel) tegen te gaan.

Maatregelen korte termijn

- aanwijzing projectleider, die het overleg organiseert met alle betrokken partijen en particuliere initiatieven voor erfbeplanting of recreatieve voorzieningen stimuleert en ondersteunt;
- opstelling gebiedsspecifieke ontwerprichtlijnen en plan van aanpak voor dijkversterking en landschapsinrichting, mede als toetsingskader voor particuliere initiatieven.

Organisatie

Maatregelen zullen worden uitgewerkt in samenwerking met het Waterschap Groot Salland, eigenaren en de 'ervenconsulent' van het Oversticht. Mogelijk kan Genemuiden een pilotproject zijn voor een integrale aanpak van dijkversterking. De uitzonderlijke cultuurhistorische waarde vraagt in ieder geval om een zorgvuldig ontwerp. De aan te wijzen projectleider is verantwoordelijk het (laten) opstellen van een ruimtelijk ontwerp en het maken van uitvoerings- en beheerafspraken. Het beheer van de verschillende landschapselementen wordt in principe verzorgd door de eigenaren.

Planning

- aanwijzing projectleider en opstelling ontwerprichtlijnen en plan van aanpak: 2011-2012;
- uitvoering maatregelen: vanaf 2012, afhankelijk van medewerking of initiatief eigenaren en planning waterschap.

Financiering

Voor het opstellen van ontwerprichtlijnen en een plan van aanpak wordt een bijdrage gevraagd van het Nationaal Landschap IJsseldelta, met eventueel medefinanciering door Waterschap Groot Salland (in het kader van een mogelijke 'pilot integrale aanpak dijkversterking'). De feitelijke uitvoering van erfbeplanting door particulieren kan worden gefinancierd uit het budget voor 'streek-eigen tuin en erf' of 'groenblauwe diensten' van het Nationaal Landschap. Maatregelen voor dijkversterking en aanvullende landschapsinrichting, zoals extra beplanting langs de wielen, kan worden gefinancierd uit het reguliere waterschapsbudget voor het dijkenonderhoud.

PROJECT 2.3 AANLEG FIETSPADEN

Doel en uitgangspunten

Doel van dit project is om een fietsverbinding te creëren tussen de dijk van Cellemuiden en de stad Genemuiden, voor zowel utiliteitsverkeer (bijvoorbeeld woon-werkverkeer tussen Hasselt en Genemuiden) als recreatief verkeer (fietsrondje Genemuiden). Dit is nu een ontbrekende schakel in het fietspadennetwerk.

Op drie plaatsen zijn nieuwe fietspaden denkbaar:

- een zuidelijke fietsverbinding langs de Roebollige Kreek, inclusief aansluitende delen langs de Nieuwe Weg;
- een middelste fietsverbinding direct langs de zuidrand van het bedrijventerrein Zevenhont;
- een noordelijke fietsverbinding ter hoogte van de recreatieboerderij 'boerendiekhuis/weidevogelhuus', met een aantakking op de Nijverheidstraat op het bedrijventerrein.

Uitgangspunt is dat de fietspaden aantrekkelijk worden ingericht voor de recreatie, met een picknickplek en begeleidende landschapselementen, zoals knotbomen, bloembermen of rietoevers. Ook de aansluitende fietspaden op het bedrijventerrein zouden aantrekkelijker en sociaal-veiliger ingericht moeten worden.

Maatregelen voor de korte termijn

- aanleg middelste fietsverbinding Cellemuiden-Zevenhont inclusief begeleidende landschapselementen en informatievoorzieningen: het oostelijk deel (400 m) kan op korte termijn aangelegd worden, het westelijk deel naar de Nieuwe Weg (480 m) kan als

fase 2 aangelegd worden, in combinatie met uitbreiding van het bedrijventerrein (zie project 2.1).

Organisatie

De gemeente is trekker van dit project. Maatregelen worden afgestemd met grondeigenaren en Provincie Overijssel (eigenaar en beheerder van de Nieuwe Weg).

Planning

- middelste fietsverbinding: het oostelijk deel 2012, westelijk deel naar de Nieuwe Weg afhankelijk van planning bedrijventerrein;
- zuidelijke fietsverbinding langs kreek en Nieuwe Weg: na 2015;
- noordelijke fietsverbinding: na 2015.

Financiering

Voor de aanleg van de fietspaden en de bijbehorende voorzieningen wordt een bijdrage gevraagd vanuit het Nationaal Landschap IJsseldelta. Het Nationaal Landschap heeft hier apart budget voor gereserveerd. De verbetering van de fietspaden op het bedrijventerrein kan in het kader van de herstructurering worden uitgevoerd.

PROJECT 2.4 RECREATIEVE ONTSLUITING UITERWAARDEN

Doel en uitgangspunten

Doel van dit project is om de uiterwaarden toegankelijk te maken voor wandelaars en doorsteekjes te maken naar de rivier, zodat deze ook echt beleefd kan worden. Voorwaarde is wel dat de natuur niet wordt verstoord, bijvoorbeeld door wandelpaden in het broedseizoen af te sluiten.

Maatregelen

- vanaf de dijk en vanaf de Ringweg in het noordelijk deel van de uiterwaarden worden op enkele plaatsen (onverharde) wandel-doorsteekjes naar de rivieroever gemaakt;
- aan de rivieroever worden bankjes geplaatst en/of bijzondere voorzieningen aangelegd (visstek, informatiepunt, zwemstrandje, natuurobservatiepunt);
- langs de rivieroever wordt een (onverhard) struinpad aangelegd.

Organisatie

De gemeente zal dit in overleg met Staatsbosbeheer en pachters uitwerken. Het beheer van de recreatieve voorzieningen zal door de gemeente of Staatsbosbeheer worden verzorgd, het beheer van de paden (uitmaaien en eventueel uitrasteren) door Staatsbosbeheer of de pachters.

Planning

- overleg en planvorming: 2012;
- uitvoering: vanaf 2013.

Financiering

De aanleg- en beheerkosten van onverharde wandelpaden kunnen mogelijk gefinancierd worden vanuit de provinciale subsidieregeling voor boerenlandpaden. Voor de aanleg van specifieke recreatieve voorzieningen wordt een bijdrage gevraagd vanuit het budget voor het Nationaal Landschap IJsseldelta.

Zuidrand

- uitbreiding wonen
- aan te leggen laan
- aan te leggen of te verbreden watergang
- uitbreiding manege
- uitbreiding sportcomplex
- ontwikkeling zorgcomplex Adullam
- landschapsvenster Polder Mastenbroek
- versterking groenstructuur groene wig
- bestaand fietspad
- aan te leggen fietspad
- wandelpad
- nieuwe ontsluiting

Projecten

- 3.1 inrichting fietslaan en wateras
- 3.2 herinrichting groene wig

Zuidrand aan Polder Mastenbroek

Programma

Aan de zuidrand spelen verschillende ontwikkelingen met verschillende snelheden:

- uitbreiding van de manege: lange tijd was er sprake van dat de manege van de Zwartewaterruiters verplaatst zou worden, waardoor investeringen in vernieuwing en opschaling achterwege zijn gebleven; nu ervoor gekozen is dat de manege voorlopig op de bestaande locatie gehandhaafd blijft, moet een inhaalslag gemaakt worden;
- uitbreiding van het sportcomplex met een extra voetbalveld;
- veiliger ontsluiting vanaf de Kamperdijk: de gemeente is bezig om een nieuwe gezamenlijke ontsluiting aan te leggen voor manege en sportcomplex en een fietstunneltje onder de Kamperdijk door;
- nieuw zorgcentrum Adullam aan de Kromme Steeg in het Binnenveld;
- waterbergingsopgave voor Zevenhont: het waterschap heeft met de gemeente de mogelijkheden onderzocht; een mogelijke optie is om het Varkensgat in te zetten als bergingsplas; hiervoor moet een waterverbinding worden aangelegd tussen het Varkensgat en Zevenhont;
- woningbouw: het Binnenveld is in de Structuurvisie uit 2005 aangegeven als uitbreidingslocatie; de fasering en het precieze programma worden afgestemd met de ontwikkeling van Tag West, dat eerst wordt ontwikkeld; op korte termijn wordt vooral gedacht aan woningen op vrije kavels ten oosten van het Varkensgat;
- verkeersveiligheid op de Randweg: door de hoge snelheden op de Randweg leveren de huidige aansluitingen en kruisingen en de bocht ter hoogte van het Varkensgat verkeersonveilige situaties op; gedacht wordt aan reconstructie van de aansluitpunten, het maken van verkeersveilige kruisingen en het verlagen van de snelheidslimiet;
- aanleg van een fietspad langs de kreek ten zuiden van de Randweg: dit is een lopend project in het kader van Nationaal Landschap IJsseldelta.

Inrichtingsprincipes

Het tussengebiet tussen de Randweg en de bebouwing van Genemuiden dreigt te verrommelen als de verschillende ontwikkelingen die hier spelen niet in samenhang worden aangepakt. Uitgangspunt is dat die ontwikkelingen juist tot een kwaliteitsverbetering van de overgang tussen stad en land leiden. Het onderliggende landschap biedt hiervoor goede aanknopingspunten:

- historische kreek: de groengebieden langs de noord-zuidgerichte loop van de oude kreek worden verder versterkt als een robuuste groene wig, die het stadscentrum verbindt met Polder Mastenbroek en die de ontstaansgeschiedenis van de stad zichtbaar maakt; de verschillende recreatieve functies in deze wig vormen samen een multifunctioneel parklandschap met een verbindend netwerk van fiets- en wandelpaden; de uitbreidingen van de manege en het sportcomplex worden zodanig vormgegeven dat deze het parkachtige karakter versterken;
- poldergeometrie: in het Binnenveld wordt de poldergeometrie geaccentueerd met een fietslaan en een wateras langs de Randweg; de laan vormt een transparant scherm dat bemiddelt tussen de kleinschaligheid van de stadsrand en de monumentaliteit van de polder; ten noorden van de laan wordt een eigen ruimte afgebakend voor nieuwe stedelijke toevoegingen, zoals het zorgcentrum en toekomstige woonbebouwing; ten zuiden van de laan begint het agrarisch landschap.

Uitvoeringsstrategie

Cruciaal is een overkoepelende regie op de uitvoering van de lopende deelprojecten, om ervoor te zorgen dat deze passen binnen de aangegeven inrichtingsprincipes, goed op elkaar worden afgestemd en toekomstige ontwikkelingen niet belemmeren. Voor sommige onderdelen zullen nieuwe projecten opgestart moeten worden. De gemeente heeft hierin een sturende rol, als vergunningverlener of als actief uitvoerende partij.

PROJECT 3.1 INRICHTING FIETSLAAN EN WATERAS

Doel en uitgangspunten

De voorgestelde laanbeplanting is bedoeld als een transparant scherm dat bemiddelt tussen de intimiteit van de stad en de monumentaliteit van de polder. Tevens vormt het de begeleiding van een belangrijke recreatieve fietsroute (fietsrondje Genemuiden) en van een (optioneel) aan te leggen waterverbinding tussen Zevenhont en het Varkensgat. De laanbeplanting accentueert de geometrische polderverkaveling en beperkt zicht tot het rechte deel van de Randweg. Daar waar de verkaveling afwijkt van het basisraster en de Randweg een knik maakt, tussen de Kromme Steeg en het Varkensgat, wordt geen laanbeplanting aangebracht. Hier kan wel een andere beplantingsvorm worden toegepast, gekoppeld aan de volkstuinen of de toekomstige woonbebouwing.

Uitgangspunt is dat de eventueel te realiseren waterverbinding tussen Zevenhont en het Varkensgat direct langs de fietslaan wordt gelegd, zodat de fietsverbinding recreatief interessanter wordt en de stadsrand extra allure krijgt. Bovendien wordt zo maximaal gebruik gemaakt van de geluidhinderzone langs de Randweg, die ongeschikt is voor woonbebouwing. De hydrologische en financiële haalbaarheid van de waterverbinding moet nog wel nader onderzocht worden.

Maatregelen korte termijn

- nader onderzoek naar de hydrologische en financiële haalbaarheid van een waterverbinding tussen Zevenhont en het Varkensgat;

- aanbrengen laanbeplanting langs bestaand fietspad ten noorden van de Randweg (600 m).

Organisatie

Het hydrologisch en financieel haalbaarheidsonderzoek voor de waterverbinding zal door de gemeente in samenwerking met het waterschap worden uitgevoerd. Nader onderzocht moet worden wat de consequenties zijn voor de waterkwaliteit van het Varkensgat en wat de toelaatbare peilfluctuaties zijn. De laan heeft vooral een recreatieve en visuele functie, en zal door de gemeente in overleg met de provincie worden aangelegd. De fietslaan en de wateras worden bij voorkeur als een landschappelijke eenheid ontworpen en aangelegd.

Planning

Streven is om fietslaan en wateras in 2012 aan te leggen, maar dit is mede afhankelijk van de voortgang en de resultaten van nader waterhuishoudkundig onderzoek. De fietslaan kan ook los van of vooruitlopend op de wateras worden aangelegd.

Financiering

De kosten voor het waterhuishoudkundig onderzoek en voor de aanleg van de wateras worden gefinancierd uit de exploitatie van het bedrijventerrein Zevenhont. In het verleden is reeds budget gereserveerd voor de realisering van de noodzakelijke waterberging. Voor de kosten van de laanbeplanting wordt medefinanciering gevraagd van het Nationaal Landschap IJsseldelta.

PROJECT 3.2 HERINRICHTING GROENE WIG

Doel en uitgangspunten

Doel van dit project is om meer samenhang te brengen in alle functies en ontwikkelingen in de groene wig, die het centrum van Genemuiden verbindt met het open landschap van Polder Mastenbroek. Streefbeeld voor de groene wig is een multifunctioneel parklandschap met een netwerk van doorgaande fiets- en wandelpaden. De uitvoering zal verlopen via, deels al lopende, deelprojecten. Uitgangspunt voor al deze projecten is dat ze actief bijdragen aan het nagestreefde parkachtige en openbare karakter van de groene wig. Dit geldt ook voor de voorgenomen woonbebouwing ten oosten van het Varkensgat. Juist door deze woonbebouwing vorm te geven als onderdeel van de groene wig kan veel meerwaarde ontstaan voor de woonomgeving en voor het landschap.

Maatregelen korte termijn

- opstellen integraal inrichtingsplan;
- uitbreiding manege Zwartewaterruiters: voornemen is om de bestaande hal met 15 m te verlengen en aan de westzijde een nieuwe hal bij te bouwen; op termijn is ook aan de oostzijde een vergroting van de bestaande hal gewenst en is verplaatsing van stallen en mestbak nodig;
- aanleg nieuwe auto-ontsluiting vanaf Kamperdijk en fietstunnel-tje onder Kamperdijk;
- landschappelijke inpassing uitbreiding manege en nieuwe ontsluitingsstructuur: inrichting representatief entreegebied, aansluiting op fiets- en wandelpadennetwerk, laanbeplanting Kamperdijk;

- landschappelijke inpassing van het nieuwe zorgcentrum van Adullam aan de Kromme Steeg.

Organisatie

Stap 1 is het opstellen van een integraal inrichtingsplan, in overleg met de manege, het sportcomplex en Adullam, zodat alle gebruikswensen goed op elkaar afgestemd kunnen worden. Dit plan vormt het kader voor de aanpassing van het bestemmingsplan, de vergunningverlening en de uitvoering. De gemeente zal hierin het voortouw nemen. Vervolgens zullen nadere afspraken gemaakt moeten worden met de betrokken partijen over de taakverdeling.

Planning

- opstellen integraal inrichtingsplan: 2011-2012;
- aanpassing ontsluiting en inrichting entreegebied: 2011-2012;
- uitbreiding en landschappelijke inpassing manege: 2011-2012;
- aanleg en landschappelijke inpassing zorgcentrum: 2012-2013
- uitbreiding en inpassing sportcomplex: na 2013.

Financiering

De kosten voor de opstelling van een integraal inrichtingsplan kunnen mede gefinancierd worden vanuit het budget voor het Nationaal Landschap IJsseldelta. De verschillende inrichtingsmaatregelen kunnen als deelprojecten gefaseerd uitgevoerd worden en kennen hun eigen financiering. Voor specifiek landschappelijke inrichtingsmaatregelen die niet vanuit de reguliere budgetten (voor verkeer, sport, zorg etc.) of uit de exploitatie gefinancierd kunnen worden is wellicht medefinanciering vanuit het Nationaal Landschap mogelijk.

Westrand

- nieuwe dijk met wandelpad
- aan te leggen of te verbreden watergang
- nieuwe ontsluiting
- versterking groenstructuur
- wandelpad

Projecten

- 4.1 nieuwe ontsluitingsweg
- 4.2 nieuwe dijk
- 4.3 aanleg groenstructuur

Westrand aan de Zuiderzeepolders

Programma

De westrand is de luwe rand van Genemuiden. Ruim opgezette woonwijken grenzen hier direct aan het weidse polderlandschap, met een groene dijk als heldere rand. Toch staan ook hier grote veranderingen op til:

- nieuwe woonwijk Tag West: voor deze uitbreiding is al een stedenbouwkundig plan gemaakt en is een bestemmingsplan in procedure; het gaat in om 470 woningen voor de planperiode 2012-2021;
- nieuwe kerk en buitendijkse parkeerplaats: ook hiervoor zijn al inrichtingsplannen uitgewerkt en is een bestemmingsplan in procedure;
- vervanging van binnendijk door nieuwe waterverbinding: de dijk tussen Tag en Greente, die geen waterkerende functie meer heeft, wordt afgegraven en vervangen door een watergang;
- verplaatsing volkstuinen: ten behoeve van de ontwikkeling van Tag West zullen de bestaande volkstuinen verplaatst worden naar een locatie in het buitendijkse gebied;
- dijkversterking: de dijk voldoet qua stabiliteit niet aan de huidige veiligheidsnormen en zal op korte termijn aangepast moeten worden; op langere termijn zijn aanvullende maatregelen nodig, mede afhankelijk van het gekozen peilbeheer van het IJsselmeergebied, in het kader van het Deltaprogramma;
- bedrijfsontwikkeling in het buitengebied: de riethandel- en agrarische bedrijven in het buitengebied zullen zich door blijven ontwikkelen en dit betekent ook dat het bijbehorende transport zal blijven toenemen; een deel van dit transport gaat via de bebouwde kom van Genemuiden en kan daar overlast en gevaar opleveren.

Inrichtingsprincipes

De uitbreiding van Tag West 'achter de dijk' voegt zich logisch in het landschap. Maar door de uitplaatsing van de volkstuinen en de aanleg van een parkeerterrein, dreigt de scherpe grens tussen stad en land, die zo kenmerkend is voor de westrand, te vervagen. De bestaande bebou-

wing van het riethandelbedrijf en het tuincentrum doen hier nu al afbreuk aan. Centrale opgave hier is om de grens opnieuw te definiëren. Dat gebeurt letterlijk met een nieuwe dijk:

- nieuwe dijk: buitenom het hele gebied tussen de riethandel en de nieuwe parkeerplaats wordt een nieuwe dijk aangelegd; dit sluit aan op het historische groeipatroon van Genemuiden, waarbij nieuwe uitbreidingen telkens werden ingedijkt; de nieuwe dijk vormt een heldere landschappelijke grens en wordt recreatief ingericht met een wandelpad en een natte dijkvoet aan de buitendijkse zijde; nader onderzocht zal worden of de dijk ook een waterkerende functie krijgt;
- stadsrandcompartiment: tussen de oude dijk en de nieuwe dijk ontstaat een stadsrandcompartiment, waarin de verschillende 'stadsrandfuncties' een logische plek krijgen; binnen dit compartiment wordt een samenhangende groenstructuur en een netwerk van wandelpaden aangelegd;
- verkeersafwikkeling: uitgangspunt is dat zwaar vrachtverkeer en agrarisch verkeer uit de polder zo min mogelijk door de bebouwde kom gaat; een mogelijke oplossing is de aanleg van een nieuwe weg langs de zuidkant van Tag West; een andere, maar waarschijnlijk duurdere oplossing is de verbreding van bestaande polderwegen.

Uitvoeringsstrategie

Voor een hoogwaardige inrichting van de westelijke stadsrand zijn twee strategische interventies essentieel: de aanleg van de nieuwe dijk en de oplossing van de verkeersproblematiek. Hiervoor zullen aparte projecten worden opgezet, die in samenhang zullen worden uitgewerkt. De gemeente zal deze projecten trekken. Voor de aanleg van de nieuwe dijk zal samenwerking worden gezocht met het waterschap. Afstemming is nodig met de voorgenomen dijkversterking van de bestaande dijk. Wellicht kan dit een pilotproject zijn in het kader van het waterschapsprogramma 'waterkeringen en ruimte' en/of het deelprogramma 'nieuwbouw en herstructurering' van het Deltaprogramma.

PROJECT 4.1 NIEUWE ONTSLUITINGSWEG

Doel en uitgangspunten

Hoofddoel van dit project is om het agrarische vrachtverkeer om de nieuwe woonwijk Tag West heen te leiden, in plaats van er doorheen, zoals in het huidige plan. De nieuwe weg draagt bij aan een betere bereikbaarheid van de bedrijven in het agrarisch gebied. Dit project heeft dus vooral een verkeerskundig doel. Het vergroot de leefbaarheid van Tag West en het versterkt de economie van het agrarisch gebied. Uitgangspunt is dat de weg, bij gebleken financiële haalbaarheid, landschappelijk goed wordt ingepast. Het gaat om een lengte van minimaal 400 m tussen de Vlakteweg in de polder en de nieuwe hoofdontsluiting van Tag West, met tevens een nieuwe dijkovergang. Het precieze tracé zal nader bepaald moeten worden.

Maatregelen korte termijn

- uitvoering tracéstudie en financieel haalbaarheidsonderzoek;
- afstemming met stedenbouwkundig plan en bestemmingsplan Tag West;
- uitwerking tracéplan en landschappelijke inpassing.

Organisatie

De aanleg van de weg moet goed afgestemd worden op de ontwikkeling van Tag West. De gemeente is initiatiefnemer en uitvoerder. Voor de dijkovergang zal overlegd worden met Waterschap Groot Salland. Tevens zal overlegd worden met aangrenzende grondeigenaren. De weg ligt grotendeels op eigen gronden van de gemeente.

Planning

- uitvoering haalbaarheidsonderzoek en afstemming met Tag West: 2011-2012;
- planuitwerking en aanleg weg: 2013-2014, afhankelijk van resultaten haalbaarheidsstudie.

Financiering

Met de aanleg van de weg zijn grote kosten gemoeid. Deze kosten zijn nog niet meegenomen in de exploitatie van de nieuwe woonwijk. De nieuwe weg zal wel profijtelijk kunnen zijn voor Tag West. Nader onderzoek is nodig naar de financieringsmogelijkheden.

PROJECT 4.2 NIEUWE DIJK

Doel en uitgangspunten

De voorgestelde nieuwe dijk geeft een passende landschappelijke afronding van de westelijke stadsrand en beperkt de visuele uitstraling van de diverse 'stadsrandfuncties' binnen het nieuwe dijkcompartiment. De dijk heeft vooral een landschappelijke en recreatieve functie. Over de dijk wordt een wandelpad aangelegd. Aan de polderzijde zou een randsloot met een rietoever aangelegd kunnen worden. Nader onderzocht moet worden of de dijk ook een waterstaatkundige functie kan krijgen, als primaire of secundaire waterkering.

Maatregelen

- uitwerking inrichtingsplan (tracé, dwarsprofiel, waterhuishouding) en financieringsplan;
- aanleg 1.200 m dijk met randsloot en halfverhard wandelpad over kruin.

Organisatie

De gemeente neemt het voortouw voor het maken van een inrichtingsplan, in overleg met waterschap en grondeigenaren. De kade ligt deels op terrein van derden. Het plan wordt afgestemd met de plannen voor het nieuwe parkeerterrein en voor de te verplaatsen volkstuinen (zie project 4.3).

Planning

- uitwerking inrichtings- en financieringsplan: 2011-2012
- aanleg kade en wandelpad: 2013-2014.

Financiering

De precieze kosten zijn afhankelijk van de uitvoering en de waterhuishoudkundige functie, maar duidelijk is dat het hier om een behoorlijke investering gaat. Omdat de gemeente diverse percelen in de polder in eigendom heeft, kunnen wellicht gemeentegronden worden uitgeruild om aanleg van de dijk mogelijk te maken. Voor de financiering van de aanleg zal een beroep worden gedaan op het budget van het Nationaal Landschap IJsseldelta. Afhankelijk van de waterhuishoudkundige functie kan ook medefinanciering door het waterschap aan de orde zijn.

PROJECT 4.3 AANLEG GROENSTRUCTUUR

Doel en uitgangspunten

Doel van dit project is om binnen het te realiseren nieuwe dijk-compartiment een samenhangende groenstructuur aan te leggen, zodat dit geen 'rommelgebiedje' wordt, maar een hoogwaardig, multifunctioneel groengebied als schakel tussen de woonwijken en het buitengebied. Ook indien de aan te leggen nieuwe dijk niet haalbaar mocht blijken, is een dergelijke groenstructuur van groot belang.

Maatregelen korte termijn

- opstelling inrichtings- en uitvoeringsplan: beplantingsvormen, sortiment, wandelpaden, recreatieve voorzieningen, watergangen;
- uitvoering: inpassing parkeerterrein voor nieuwe kerk, inpassing te verplaatsen volkstuinencomplex, aanleg halfverharde wandelpaden en recreatieve voorzieningen, verbreding en aanleg watergangen.

Organisatie

De gemeente zal het initiatief nemen voor het opstellen van een inrichtings- en uitvoeringsplan. De aanleg van het parkeerterrein voor de nieuwe kerk is een lopend project. De landschappelijke inpassing hiervan zal afgestemd worden met het op te stellen inrichtings- en uitvoeringsplan voor het hele dijkcompartiment. De verplaatsing van de volkstuinen is onderdeel van de ontwikkeling van Tag West. De gemeente is hiervoor initiatiefnemer.

Planning

- opstelling inrichtings- en uitvoeringsplan: 2011-2012
- aanleg parkeerterrein: 2012-2013;
- verplaatsing volkstuinencomplex: 2013-2014;

Financiering

De aanleg van de parkeerterrein, inclusief de landschappelijke inpassing, is onderdeel van de exploitatie van de nieuwe kerk. De verplaatsing van het volkstuinencomplex is onderdeel van de exploitatie van Tag West. Meerkosten voor extra landschappelijke inpassingsmaatregelen kunnen mogelijk mede gefinancierd worden uit het budget van het Nationaal Landschap IJsseldelta.

5. Uitvoering

Programmasturing

In het vorige hoofdstuk zijn de projecten benoemd die tezamen het uitvoeringsprogramma vormen voor een hoogwaardige inrichting van de stadsrand van Genemuiden. Voor een deel sluiten ze aan bij reeds lopende projecten, voor een deel zijn het nieuwe projecten. Het is van groot belang dat deze projecten in samenhang worden beschouwd en uitgevoerd. Bij elk project zal continu in de gaten gehouden worden dat de uitvoering past binnen het grotere kader van de stadsrand en daadwerkelijk bijdraagt aan de nagestreefde doelen. Dit vraagt om een goede programmasturing.

Programma-organisatie

Om te kunnen sturen op de samenhang van de afzonderlijke projecten is een programmamanager benoemd, die verantwoordelijk is voor het opstellen van een uitvoeringsprogramma. Het College van Burgemeester en Wethouders is bestuurlijk opdrachtgever. Daarnaast is er een ambtelijk opdrachtgever, die de organisatorische en financiële randvoorwaarden bewaakt. De programmamanager heeft een team van specialisten om zich heen voor ondersteuning: een planeconoom, een ontwerper, een controller, een beleidsmedewerker en een communicatieadviseur.

Sturen op samenhang

De programmamanager stuurt op:

1. Ruimtelijke kwaliteit;
2. Financiën en risicomanagement;
3. Planning en voortgang;
4. Coalitievorming, samenwerking en communicatie.

Ad 1. Ruimtelijke Kwaliteit

De programmamanager staat borg voor integrale afwegingen op het gebied van kwaliteit, zorgt voor de inhoudelijke afstemming tussen de projecten en beoordeelt projecten niet alleen op doelrealisatie voor het eigen projectgebied, maar ook op de bijdrage aan de andere projecten en op de ontwikkeling van Genemuiden in zijn geheel. De inrichtingsprincipes zoals beschreven in deze stadsrandvisie zijn daarvoor leidend.

Om de ontwerpqualität en de ruimtelijke samenhang van de projectuitvoering over de gehele linie te borgen is een ontwerper opgenomen in het programmateam, die als supervisor optreedt. De ontwerper kan tevens een rol krijgen bij het opstellen van een beeldkwaliteitsplan voor het stadspanorama aan de noordrand of bij de ontwikkeling van een herkenbare huisstijl voor informatie- en recreatievoorzieningen.

Ad 2. Financiën en risicomanagement

De programmamanager heeft een belangrijke taak om voorgenomen investeringen en beschikbare budgetten bij elkaar te brengen. Dit is een continu proces, waarbij actief ingespeeld wordt op kansen voor slimme meekoppelingen en extra financieringsbronnen. De programmamanager beoordeelt de risico's van de projecten in relatie tot de andere projecten en allocceert de beschikbare middelen over de projecten op basis van de te verwachten effecten voor heel Genemuiden.

De totale kosten van alle projecten die zijn opgenomen, bedragen mmere miljoenen. Voor een groot deel zijn hiervoor al budgetten gereserveerd vanuit lopende sectorale programma's (bijvoorbeeld voor de ontwikkeling van de industriehaven, de realisering van extra waterberging

voor het bedrijventerrein Zevenhont en de dijkversterking). Voor een deel kunnen de inrichtingskosten worden verhaald op de grondexploitatie van de bijbehorende stedelijke ontwikkelingen (bijvoorbeeld van de groene rand voor Zevenhont Oost of van de verplaatsing van de volkstuinten bij Tag West). Soms betreft het primair private investeringen (bijvoorbeeld voor de verbetering van de beeldkwaliteit van bedrijfsgebouwen, de aanleg van erfbeplanting, de uitbreiding van de manege en de inpas-sing van het parkeertterrein voor de nieuwe kerk). De meerwaarde van de stadsrandvisie zit vooral in de afstemming tussen de verschillende financiële en ruimtelijke sporen, met het oog op een snellere en efficiën-tere uitvoering met meer kwaliteit. Voor de financiering van aanvullende landschappelijke en recreatieve maatregelen, die nog niet zijn begroot in lopende programma's en niet zijn te verhalen op de grondexploitatie, zal een beroep worden gedaan op het budget voor het Nationaal Landschap IJsseldelta en andere fondsen.

Ad 3. Planning en voortgang

De programmamanager stuurt op de voortgang van de projecten, beoor-deelt wat vertragingen of versnellingen in projecten betekenen voor de andere projecten en stuurt bij zodat de belangrijkste resultaten worden geboekt.

Om goed op de inzet van middelen te kunnen sturen, is het zaak om de voortgang van de projecten te monitoren. Op basis van voortgangsrap-portages zal de programmamanager de voortgang beoordelen ten opzich-te van de vooraf opgestelde strategie, planning en begroting per pro-ject. Zo nodig zullen tijdig bijsturingsmaatregelen worden genomen. De voortgangsrapportages stellen de bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgever bovendien in staat om de juiste randvoorwaarden voor het programma te formuleren.

Ad 4. Coalitievorming, samenwerking en communicatie

De programmamanager stuurt op samenwerking in en tussen de projec-ten, op een open en transparante communicatie en op een proces van coalitievorming, waarbij ondernemers, bewoners en andere belangheb-benden nadrukkelijk worden betrokken bij de plannen en de uitvoering.

Door een open planproces in de verschillende stadsrandprojecten, kan over de gehele linie meer vertrouwen ontstaan in de handelswijze van de gemeente. Als de betrokkenheid van inwoners en ondernemers wordt omgezet in een snelle uitvoering van (enkele van) de ideeën, dan zal dit het proces voor de andere projecten ten goede komen. Bovendien kan de gemeente met concrete successen de gehele stadsrandontwikkeling in de etalage zetten. Dat zal het binnenhalen van externe financiering ten goede komen.

Ten slotte

Een actieve programmasturing betekent een meer gecoördineerde inzet van de expertise van alle betrokken gemeentelijke medewerkers. Dit zal de effectiviteit van alle individuele acties sterk verhogen. Bovendien draagt het eraan bij om naar buiten toe eenduidig en consistent op te treden en zo de betrokkenheid van ondernemers, bewoners en andere belanghebbenden te vergroten. Het is nadrukkelijk de bedoeling van de gemeente om de maatschappelijke energie die de totstandkoming van deze visie mogelijk heeft gemaakt, vast te houden en uit te bouwen in het vervolgtraject.

